

Григорій Савич
Сковорода

1722 - 1794

-
- Народився Григорій Савич Сковорода 3 грудня 1722 року в селі Чорнухах на Полтавщині в сім'ї малоземельного козака. Батьки відзначалися побожністю, миролюбством, гостинністю, чесністю.
 - Зростаючи у середовищі мудрої праведності, їхній син з ранніх літ відзначався схильністю до зосередженості на своєму внутрішньому світі, твердістю духу, великим бажанням до науки і знань.

- У 1738 році батьки віддають Григорія на навчання до Київської академії. Досить швидко він став виділятися успіхами серед своїх однолітків. У 1742 році його запрошують до придворної співацької капели в Петербург. Після двох років перебування у північній столиці він повертається продовжувати перерване навчання.
- Людина виняткових здібностей і гострого розуму, Г.Сковорода здобув в академії глибокі знання з філософії, вітчизняної, античної, західноєвропейської літератур, досконало опанував кілька іноземних мов, серед яких були латинська, грецька, німецька.

-
- У 1750 році трапляється нагода вирушити у тривалу поїздку за кордон, з якої Григорій Савич скористався. Він відвідує Австрію, Словаччину, Польщу, Німеччину, де знайомиться з життям тамтешніх народів, вивчає їхні звичаї і ближче знайомиться з культурою, передовими філософськими ідеями, літературними течіями. Безсумнівно, ця подорож справила надзвичайно важливе враження на формування поглядів майбутнього філософа.
 - Три роки тривала ця експедиція, повернувшись після якої в Україну, Г.Сковорода займається педагогічною діяльністю. Працює в Переяславському колегіумі, де запроваджує багато новаторських ідей, чим, звісно, викликав невдоволення багатьох. Саме за недотримання усталених методів викладання його звільняють від цієї діяльності.

-
- Після цього Г.Сковорода тривалий час працює придворним учителем у поміщика Степана Томари на Переяславщині. Він довго не погоджувався на таку службу, але, хитрощами заманений і заведений до панської садиби, змушений був усе-таки пристати на непривабливу пропозицію. Любов, привітна приязнь, якою відзначався колишній вельможа, більш за все впливали на Григорія Савича. Залишаючись при дворі, він був сповнений щиросердним бажанням стати корисним людям.

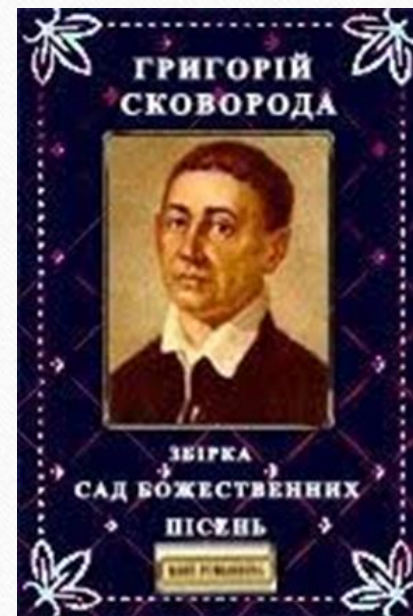

-
- Ці роки відзначилися поглибленим зближенням з життям народу, його внутрішнім еством, і це допомагало йому у пізнанні як самого себе, так і навколишнього світу. Часто у вільні від основних обов'язків години він мандрував околицями села: гаї, діброви, поля були співрозмовниками або співучасниками його роздумів.
 - Усе більше і більше віддаляючись від суєтності, він з хвилюючим самозреченням наближався до найпривабливішого свого пристанища — любові.

-
- З 1759 по 1769 роки Г.Сковорода працює як викладач поетики і етики в Харківському колегіумі. Протест і неприйняття схоластичних догматів навчального процесу послужили причиною його звільнення.
 - Понад чверть століття, «переповнюючись живим відчуттям істини», мандрує він містами і селами Лівобережної України, часто перебираючись і в сусідні губернії, даруючи народові знання й досвід духовного самопізнання.

-
- З 1753 по 1785 рік Г. Сковорода пише переважну більшість своїх поетичних творів, що склали збірку «Сад Божественних пісень».
 - Простий і образний стрій думок, доступність вчення, власний життєвий подвиг привертали до його особистості увагу всієї спільноти. Особливість же його подвижництва полягає в тому, що він прагнув збудити «мислячу силу» в свого народу, підняти в людині все краще, закладене у неї природою й Богом, і розвивати, долучаючи до цінностей вищих і вічних. Досягнення ж їх означає спасіння й дарує щастя.

- Так, у «трудах праведних», і скінчив свій життєвий шлях один з найгеніальніших філософів світу Григорій Савич Сковорода. Помер він 9 листопада 1794 року в селі Пан-Іванівці (нині — Сковородинівка) на Харківщині.
- Перед смертю поет і філософ заповідав поховати себе на підвищенні біля гаю, а на могилі зробити напис: «Світ ловив мене, та не спіймав».
- Таким чином Г.Сковорода ще раз заявив про свою відданість духовному спасенному життю перед земними суєтністю і марнотою.

-
- Увесь творчий доробок Григорія Сковороди, який включає 18 філософських творів, 7 перекладів, збірник «Сад Божественних пісень», «Байки Харківські», – це єдина система поглядів, єдина філософія. Провідне місце у філософській системі Г. Сковороди займає розроблена ним теорія пізнання. Він сприймав Біблію як джерело знань, мудрості, вікового досвіду пояснення і пізнання світу. Пізнаючи себе і навколишній світ, людина самоутверджується, розвиває свої природні нахили і здібності, обирає свій шлях і усвідомленою «спорідненою» працею виконує своє земне призначення. У центрі філософії мислителя – питання про щастя людини і шляхи його досягнення.

-
- Кращі його поезії, що ввібрали досягнення народної лірики і сатирично-гумористичного віршування XVIII ст., ще за життя поета стали народними піснями, увійшли до репертуару народних співців – кобзарів і лірників, зазнали народних переробок. Саме поетичні твори Сковороди поряд із широким потоком бурлескно-травестійного, сатирично-гумористичного віршування другої половини XVIII ст. і народної словесності створили передумови для появи «Енеїди» І. Котляревського – першого твору нової української літератури. Поезія Г. Сковороди є доповненням до його філософських трактатів і діалогів. Автор у поетичній формі розвиває ті ж думки й погляди, що виражені у філософських творах.

- Феномен постаті Григорія Савича Сковороди – у дивовижному гармонійному поєднанні краси тілесної й духовної. У власному житті він сповідував виразні й тверді принципи: самопізнання і внутрішня відповідність волі Божій. Окрім того, філософ постійно наголошує, що людина має невичерпний духовний потенціал, який лише необхідно спрямувати у потрібне русло, на справи Божі: пізнання і творчість.

